

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สภาพของสังคมปัจจุบันนี้ จะเห็นได้ว่ามีปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างมากมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งความขัดแย้งระหว่างเยาวชนกับสังคม ความไม่เข้าใจและความขัดแย้งกันนี้ก่อให้เกิดปฏิกิริยาต่อต้านเกิดขึ้นอย่างรุนแรง นอกจากนี้ในระดับที่สูงขึ้นไปยังอาจเห็นถึงความไม่เข้าใจระหว่างชาติ จนก่อให้เกิดความบาดหมาง สงคราม และอีกหลาย ๆ ประการอันอาจจะนำไปสู่ความทุกข์ยากของมวลมนุษย์ การแก้ไขปัญหาเพื่อขจัดข้อขัดแย้งเหล่านี้จึงเป็นเรื่องที่น่าจะเร่งรีบกระทำอย่างยิ่ง โดยที่ในการแก้ไขปัญหาลำดับนี้ไม่ใช่จะกระทำกันอย่างผิวเผินหรือแก้ไขเหตุเฉพาะหน้าเท่านั้น แต่ดำริเคราะห์ให้ลึกซึ้งถึงปัญหาเหล่านี้แล้วจะเห็นว่า ความมุ่งแก้ไขและพัฒนาที่ตัวบุคคลซึ่งได้แก่พวกเยาวชนให้ได้รับการฝึกฝนให้เข้าใจถึงปัญหาและสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอย่างจริงจังและจริงจัง เพื่อให้เยาวชนมีทัศนคติที่ดีและรู้จักดำเนินชีวิตที่ถูกต้อง

ในการปลูกฝังเยาวชนให้มีความเข้าใจและมีทัศนคติที่ดีเช่นนี้ได้ ย่อมเป็นภาระและความรับผิดชอบของการศึกษาอย่างหลีกเลี่ยงไม่พ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาในปัจจุบันนี้ได้รับการพิจารณาว่าเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนากำลังคนและด้วยเหตุที่ว่าการศึกษากับสังคมเป็นสิ่งที่สัมพันธ์กันจนจะแยกกันไม่ออกเช่นนี้ ภาระของการศึกษาจึงเป็นสิ่งที่สำคัญมิใช่น้อยต่อการรับผิดชอบในสังคม โรงเรียนจึงเป็นสถานที่ที่สำคัญในการฝึกฝนเยาวชนและเตรียมประสบการณ์ชีวิตที่ดีและเหมาะสมให้แก่เยาวชนเหล่านั้น

ในมหาวิทยาลัยสังคมศึกษา อันเป็นมหาวิทยาลัยสำคัญหมวดหนึ่งในหลักสูตรการศึกษา ก็ได้เน้นถึงความสำคัญของการฝึกฝนให้เด็กเติบโตเป็นพลเมืองดี มีความรู้ มีความคิดที่จักใช้เหตุผลไตร่ตรองและตัดสินใจด้วยตนเอง ให้อำนาจหน้าที่ของตนที่มีต่อครอบครัว ต่อสังคม ตลอดจนต่อประเทศชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเป็นสมาชิกที่ดีในสังคมประชาธิปไตย ให้อำนาจสำนักในสิทธิและเสรีภาพของตนในทางที่ถูกต้องควร เมื่อเยาวชนได้รับ

ความเคยชินในสิ่งเหล่านี้แล้ว ความขัดแย้งอย่างรุนแรง ความไม่เข้าใจกัน สงคราม ความทุกข์ยาก และอีกหลายสิ่งหลายอย่างอันไม่เป็นสิ่งพึงปรารถนาที่จะให้เกิดขึ้นไม่ว่าจะในปัจจุบันหรือในอนาคตย่อมขจัดลงได้ ในหมวดวิชาสังคมศึกษาอันประกอบด้วยวิชาหน้าที่พลเมือง ศีลธรรม ภูมิศาสตร์ และประวัติศาสตร์นั้น ต่างก็มุ่งที่จะพัฒนาสิ่งเหล่านี้ทั้งสิ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิชาประวัติศาสตร์/ซึ่งถ้ามองดูโดยผิวเผินแล้วอาจจะ¹มีผู้แย้งว่า วิชาประวัติศาสตร์คือวิชาที่กล่าวถึง เหตุการณ์ในอดีตที่อาจมีมูลความจริงหรือไม่มีมูลความจริงทั้งหมดก็ได้ แต่ถ้าวิเคราะห์ที่ใต้อองแท่นแล้วจะพบว่า วิชาประวัติศาสตร์นั้นโดยแท้จริงแล้วมีความมุ่งหมาย มีประโยชน์ และเป็นวิชาที่จำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการพัฒนาความเป็นคนของเยาวชน ดังที่ ซี. พี. ฮิล¹ (C.P. Hill) กล่าวโดยสรุปได้ใจความว่า

ประวัติศาสตร์มีคุณค่าที่ค้ำอย่างแท้จริงและให้ประโยชน์แก่เด็กแต่ละคนมาก ประวัติศาสตร์ช่วยให้เด็กที่กำลังเติบโตกลายเป็นความสงสัยและความอยากรู้อยากเห็นอันเกี่ยวข้องกับผู้อื่นในเรื่องของการดำรงชีวิต บุคลิกลักษณะ การกระทำ และความคิดต่าง ๆ นอกจากนี้ ประวัติศาสตร์ยังสามารถทำให้มีความเข้าใจทางวัฒนธรรมซึ่งเป็นมรดกของมวลมนุษยชาติอันใดแกภาษา วรรณคดี ศิลปะ และการดำเนินชีวิต เป็นต้น

การสอนประวัติศาสตร์ สามารถช่วยฝึกให้นักเรียนมีความเข้าใจและมีการแสดงออกที่มั่นคงได้อย่างถูกต้องและแน่นอน นอกจากนั้นยังช่วยแยกแยะสิ่งที่มีสาระประโยชน์และไม่มีสาระประโยชน์ออกจากกันอย่างเด่นชัด เช่น สามารถสังเกตเห็นการโฆษณาชวนเชื่อและความจริงว่าแตกต่างกันอย่างไร ประวัติศาสตร์ช่วยให้คนรู้อย่างแจ่มแจ้งในปัญหาของชุมชนสมัยใหม่ การเมือง สังคม และเศรษฐกิจในสมัยของตนเอง อนึ่ง ประวัติ-

¹ซี. พี. ฮิล, คำแนะนำเรื่องการสอนประวัติศาสตร์, แปลจาก Suggestions on the Teaching of History, โดยสำนักเลขาธิการคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการศึกษาวិทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (พระนคร: กุรุสภา, 2513), หน้า 1-2.

ศาสตร์เป็นเสมือนบทเรียนที่สอนให้คนเข้าใจเพื่อเตรียมรับ
เหตุการณ์และปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ทั้งในปัจจุบัน และ
อนาคต

นอกจากนั้น รอดเนย์ เอฟ. เอลเลน² (Rodney F. Allen) ยังได้กล่าวไว้
ว่า "เป้าหมายในการสอนวิชาประวัติศาสตร์นั้นก็คือการเรียนถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีต
เพื่อนำเอาข้อมูลเหล่านั้นมาเป็นประโยชน์ต่อการวิเคราะห์ที่คล้ายคลึงกัน"

ชานาญ นิสารัตน์³ ได้กล่าวถึงความสำคัญของวิชาประวัติศาสตร์ไว้ว่า

ประวัติศาสตร์ เป็นวิชาที่ว่าด้วยเรื่องราวที่เกิดขึ้นแล้ว
ในอดีต มีประโยชน์ที่นักศึกษาได้ทราบความเป็นมาของ
เรื่องต่าง ๆ เพื่อให้เกิดสติปัญญากว้างขวาง สามารถ
เข้าใจถึงเหตุการณ์ปัจจุบันอันเป็นผลสืบเนื่องมาจากอดีต
และสามารถทำนายเหตุการณ์ในอนาคตได้ เพราะประวัติ-
ศาสตร์ย่อมชำระรอยของมนุษย์เอง ทำให้การวินิจฉัยเหตุการณ์
และไขกุญแจปริศนาของยิ่งขึ้น

เมื่อวิชาประวัติศาสตร์มีความสำคัญและมีผลมุ่งที่จะฝึกเด็กให้มีความรู้และความคิด
เกี่ยวกับเหตุการณ์ในอดีตเพื่อมาเป็นวิถีทางแห่งปัจจุบันแล้ว วิชาประวัติศาสตร์จึงเป็น
ความจำเป็นและมีประโยชน์สำหรับเยาวชน ดังนั้นกระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดความ
มุ่งหมายของการสอนวิชาประวัติศาสตร์ไว้ดังนี้⁴ "ให้มีความรู้ความเข้าใจในความเป็นมา
ในอดีต ทางสังคม ทางวัฒนธรรม และสภาพปัจจุบันทางการเมือง ซึ่งชนแต่ละชาติได้สร้าง-
สมกันมาตามประวัติศาสตร์ของชาตินั้น ๆ"

²Rodney F. Allen, "The Use of History," Social Education,
Volume XXXI (April, 1967), pp. 291-293.

³ชานาญ นิสารัตน์, "วิธีสอนประวัติศาสตร์ในชั้นประถมศึกษา," มิตรครู,
ปีที่ 8, ฉบับที่ 14 (30 กรกฎาคม, 2509), หน้า 27-28.

⁴กระทรวงศึกษาธิการ, หลักสูตรประโยคมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.ศ. 1-2-3)
พ.ศ. 2503, หน้า 14.

แม้ว่าวิชาประวัติศาสตร์จะเป็นวิชาที่จำเป็นในโรงเรียนวิชาหนึ่งในปัจจุบันก็ตาม แต่ก็เป็นที่น่าเสียดายอย่างยิ่งว่า การเรียนการสอนวิชานี้ในโรงเรียนโดยทั่ว ๆ ไปมักไม่ค่อยบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่ปรารถนาไว้เท่าที่ควร การที่เป็นเช่นนี้อาจวิเคราะห์ได้ว่า เพราะผู้เรียนไม่ค่อยให้ความสนใจและมองไม่เห็นความสำคัญ ตลอดจนประโยชน์ของวิชานี้เท่าที่ควร บ่อยครั้งที่เด็กที่ครูสอนหรือคนทั่ว ๆ ไปมักจะไต่ถามนักเรียนและคนบางคนกล่าวว่า เรียนประวัติศาสตร์ไม่มีประโยชน์อะไร วิชานี้ไม่มีสาระอะไร เต็มไปด้วยลำดับเวลาและเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับการใช้ชีวิตในปัจจุบัน ถ้าทัศนคติเป็นไปดังที่กล่าวเช่นนั้นแล้วย่อมหมายถึงว่า วิชาประวัติศาสตร์นั้นยังทำหน้าที่โดยตัวของมันเองไม่สมบูรณ์ ดังนั้นการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ที่ผ่านมาแล้วและที่กำลังเป็นอยู่ย่อมไม่เกิดประโยชน์เท่าที่ควรจะเป็น ดังนั้นปัญหาที่ว่า จะทำอย่างไรถึงจะให้วิชาประวัติศาสตร์เป็นวิชาที่มีความหมายและให้ประโยชน์มากที่สุด จึงยอมเป็นบทบาทของครูสอนโดยตรง ดังที่ ซี. พี. ฮิลล์⁵ (C.P. Hill) ได้เน้นความสำคัญของครูสอนวิชาประวัติศาสตร์ไว้ว่า "หน้าที่พิเศษอันหนึ่งของการสอนประวัติศาสตร์ในโรงเรียน คือ เพื่อช่วยสนับสนุนเด็ก ๆ ให้รักประเทศของตน เข้าใจชนมประเพณีและทางดำเนินชีวิต"

การพิจารณาถึงการสอนของครูอาจจะเป็นแนวทางที่ชี้ให้เห็นถึงความเบื่อหน่ายของนักเรียนที่มีต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ได้ เพราะวิธีการสอนของครูในโรงเรียนต่าง ๆ ส่วนใหญ่เท่าที่เป็นอยู่มักจะใช้วิธีการบรรยายและจดตามคำบอกเพียงอย่างเดียว เกี่ยวกับวิธีการเช่นนี้ โฮเวิร์ด เอ. โอเวอร์มิลเลอร์⁶ (Howard A. Overmiller) ได้กล่าวไว้ว่า

อาจจะโทษที่เด็กเห็นความสำคัญของวิชาประวัติศาสตร์น้อย นั้นได้ว่าเป็นความผิดของครู โดยที่ครูให้เด็กจดจำแต่วันและ

⁵ซี. พี. ฮิลล์, เรื่องเดิม, หน้า 2.

⁶Howard A. Overmiller, "Teaching History Appreciation,"

เนื้อหาของประวัติศาสตร์ โดยไม่คำนึงถึงการทำให้เด็กมีความคิดที่จะนำเหตุการณ์นั้นมาสัมพันธ์และเปรียบเทียบกับเหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน

ดังนั้นการสอนวิชาประวัติศาสตร์ในโรงเรียนส่วนใหญ่จึงประสบกับความล้มเหลวและไม่บรรลุถึงเป้าหมายดังกล่าวข้างต้น นอกจากนั้นยังเป็นการทำลายความสนใจของนักเรียนที่มีต่อวิชานี้อีกด้วย ดังที่ มูริช พี. มัฟเฟตต์ (Maurice P. Maffatt)⁷ ได้กล่าวไว้ว่า

น่าเสียดายที่วิชาที่นุสนใจ มีชีวิตชีวา และเปิดเผยให้ให้เห็นความจริงของเรื่องราวที่น่าพิศวงในอดีต เช่น วิชาประวัติศาสตร์นี้ ครูมักจะสอนอย่างเนือย ๆ และอย่างไม่มี ความหมายอันจะทำลายความสนใจของนักเรียนให้ลดน้อยลงได้

สมบูรณ์ ชรรมครองอาตม์⁸ ได้กล่าวถึงความสำคัญของครูในเรื่องนี้ไว้ว่า

ครูผู้สอนควรจะต้องคำนึงว่า เหตุการณ์และตัวอย่างในประวัติศาสตร์จะเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งในการที่ครูผู้สอนจะพานักเรียนไปสู่จุดมุ่งหมายต่าง ๆ ที่ต้องการ ฉะนั้นแล้วครูมีอาจกล่าวได้ว่า การสอนวิชาประวัติศาสตร์โดยสมบูรณ์ควยเหตุนี้ ครูผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์จึงจะต้องทราบความมุ่งหมายของการสอนตามที่ระบุไว้ในหลักสูตรและความมุ่งหมายเฉพาะของเนื้อหาแต่ละเรื่องให้แจ่มแจ้งเสียก่อนที่จะทำโครงการสอนและดำเนินการสอนต่อไป

⁷Maurice P. Maffatt. Social Instruction Englewood cliffs N.J.: Prentice-Hall, Inc., 1963. p. 176.

⁸สมบูรณ์ ชรรมครองอาตม์, "วิชาสังคมศึกษาสาขาวิชาชีสอน," วิทยศึกษ, ปีที่ 14, ฉบับที่ 1 (พฤษภาคม, 2510), หน้า 31.

นอกจากนี้ การสอนวิชาประวัติศาสตร์ยังมีอุปสรรคอีกหลายประการ นอกเหนือจากที่ได้อธิบายมาแล้ว อุปสรรคเหล่านี้มีสืบเนื่องมาจากสาเหตุหลายประการ เช่นกัน ดังที่ สมบูรณ์ ชรรมครองอาคม⁹ ได้สรุปไว้ดังนี้

สาเหตุประการแรกที่เป็นอุปสรรคในการเรียนวิชาประวัติศาสตร์คือ นักเรียนไม่ชอบเรียน นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา และมีขุมศึกษาเป็นจำนวนไม่น้อยที่ไม่ชอบเรียนวิชาสังคมศึกษา สาเหตุที่นักเรียนไม่ชอบเรียนวิชานี้ เท่าที่ทราบจากผลการวิจัยที่มีผู้ทำกันในทางประเทศคู่และในประเทศคู่ สรุปลักษณะนักเรียนไม่ชอบเรียน เพราะเห็นว่า เป็นวิชาที่ไม่สนุก/ไม่เห็นว่า มีประโยชน์ ต้องจำชื่อ จำวันที่สำคัญ ๆ จำเหตุการณ์และอื่น ๆ อีกมากมาย เป็นต้น สาเหตุต่าง ๆ ดังเช่นที่ได้อธิบายมาแล้ว เมื่อพิจารณาจากนี้จะเห็นว่า วิชาประวัติศาสตร์เกี่ยวกับเนื้อหาของวิชา หากแต่เป็นสาเหตุที่เกี่ยวกับวิธีการสอนของครู ด้วยเหตุนี้ ปัญหาสำคัญประการหนึ่งของการสอนวิชาประวัติศาสตร์จึงอยู่ที่ การปรับปรุงกระบวนการสอนซึ่งครูผู้สอนพอจะทำได้โดยใช้ความรู้ในหลักการสอนทั่วไป ความรู้จากวิธีสอนวิชาเฉพาะต่าง ๆ อันรวมทั้งวิชาสังคมศึกษาและนำลक्षणคนควาวิจัยในคานนี้มา คัดแปลงปรับปรุงวิธีสอนของครูมาใช้ให้เหมาะสม

สาเหตุประการที่สองที่เป็นอุปสรรคในการสอนวิชานี้คือ ครูมีความรู้ความเข้าใจในวิชาที่ตนสอนไม่กว้างขวางลึกซึ้งพอ อันเนื่องมาจากไม่ชอบอ่าน ไม่ชอบคนควาหาความรู้เพิ่มเติมให้เป็นคนทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์อยู่เสมอ/ยอมจะทำให้ไม่มีความรู้กว้างขวางลึกซึ้ง/ เมื่อเป็นเช่นนี้ การสอนจึงมักใช้วิธีบอกหรือเล่าเรื่องหรือให้เด็กอ่านจากหนังสือแบบเรียน เป็นทำนองอ่านเอาเรื่อง ส่วนการวิเคราะห์วิจารณ์ หรือแสดงความคิดเห็น ด้วยเหตุผล/ เพื่อให้ให้นักเรียนเกิดความเข้าใจ เกิดทัศนคติที่ถูกต้อง ตลอดจนมีความคิดอ่านที่มีวิจารณ์ญาณ การส่งเสริมให้คนควาหาความรู้ด้วยตนเอง ก็คงจะน้อยไปหรือไม่มีเลย การเรียนวิชาประวัติศาสตร์แบบอ่านไทยจึงเป็นวิธีที่น่าเบื่อหน่ายและเป็นเหตุให้นักเรียนไม่ชอบเรียนวิชานี้

⁹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 32-34.

สาเหตุประการสุดท้ายที่เป็นอุปสรรคในการเรียนวิชาประวัติศาสตร์คือ การสอนประวัติศาสตร์ของครูมักมุ่งให้นักเรียนจดจำเป็นสำคัญ นอกจากจะมุ่งให้นักเรียนจำข้อลัทธิกับเวลา เหตุการณ์ และเรื่องต่าง ๆ ในเวลาที่ครูสอนแล้ว เวลาสอบก็ถามความจำอีกด้วย บางครั้งการจำก็กระทำไปโดยที่นักเรียนไม่ใคร่เกิดการเรียนรู่มากเท่าที่ควร ครูผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ควรจะต้องทราบและระลึกถึงความมุ่งหมายทั่วไป ความมุ่งหมายเฉพาะ ของหมวดวิชา ตลอดจนความมุ่งหมายของการสอนเนื้อหาอันนี้ ๆ ตามที่ปรากฏในหลักสูตรและประมวลการสอน แล้วดำเนินการสอนและคิดหาวิธีการวัดผลโดยยึดเอาความมุ่งหมายของการสอนและขอบเขตความกว้างขวาง ตลอดจนความลึกซึ้งของเนื้อหาแต่ละเรื่องตามที่กำหนดไว้ในประมวลการสอนเป็นหลักในการดำเนินการสอน อย่างไรก็ตาม อยากรู้ว่าวิธีการที่จะจัดวิธีสอนให้สามารถสำเร็จผลตามความมุ่งหมายที่ตั้งใจไว้นั้น ทั่วไปโดยยาก ทั้งนี้ เพราะวิชาประวัติศาสตร์มีจุดอ่อนอยู่ที่เนื้อหากว้างและเป็นเรื่องไกลตัว ไกลประสบการณ์ของเด็ก เด็กมองไม่เห็นประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นแก่ตนเองเหมือนกับวิชาที่ตนสามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้โดยตรง

จากปัญหาดังกล่าวและอุปสรรคในการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ จะพบว่า ไม่ว่าชาติใดย่อมประสบกับปัญหานี้ และถ้าพิจารณาถึงปัญหาและอุปสรรคของวิชาประวัติศาสตร์ไทยแล้วก็จะพบว่า มีปัญหาและข้อยุ่งยากเหมือนกับที่กล่าวมาตอนต้น ๆ เช่นกัน วิชาประวัติศาสตร์ไทยจัดได้ว่ามีเนื้อหาเรื่องราวที่กล่าวโดยละเอียดเกี่ยวกับความเป็นมาในประเทศของตน เนื้อหาบางตอนก็ยุ่งยากสับสน ประกอบกับข้อมูลและหลักฐานที่เลือนลางในบางกรณี ทำให้ประวัติศาสตร์ไทยบางตอนมีข้อขัดแย้งไม่ยุติ อันเป็นสาเหตุใหญ่เรียนสับสนและไม่แน่ใจ นอกจากนั้นอุปสรรคในเรื่องครูผู้สอน อุปกรณ์การสอน และวิธีสอนที่น่าสนใจก็เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้วิชาประวัติศาสตร์ไทยกลายเป็นวิชาที่ไม่มี ความหมายและขาดความสนใจจากนักเรียนเท่าที่ควร แต่ทั้งครูผู้สอนและนักเรียนก็ไม่อาจปฏิเสธได้ว่าวิชาประวัติศาสตร์

ไทยเป็นวิชาที่จำเป็นในโรงเรียนวิชาหนึ่ง ดังที่ ซีริน ปาทอเรีย¹⁰ ได้กล่าวไว้ว่า

ประวัติศาสตร์ไทยเป็นเรื่องราวที่เกี่ยวกับชาติเราเอง
ทุกคนควรมีความรู้อย่างถูกต้องว่าในสมัยก่อนบรรพบุรุษไทย
ได้ทำอะไร ไหว่าง ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมดั้ง-
เดิม เป็นอย่างไร คนสำคัญมีใครบ้าง การเรียนรู้เรื่องราว
ในอดีตเท่ากับเป็นการสร้างความเจริญในอนาคต

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงใคร่จะศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการสอนประวัติศาสตร์ไทยเพื่อให้ทราบถึงสาเหตุของปัญหา อุปสรรค และอื่น ๆ อันเกี่ยวกับการเรียนการสอนในวิชานี้ เพื่อให้ทราบข้อเท็จจริงในการเรียนการสอนและจะได้นำมาแก้ไขปรับปรุงการสอนวิชานี้ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และบรรลุวัตถุประสงค์ของวิชานี้ให้มากที่สุด จึงได้ทำการวิจัยเรื่อง "ปัญหาการสอนวิชาประวัติศาสตร์ไทยในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร" / นอกจากนั้นในโอกาสที่ผู้วิจัยได้ทำการฝึกสอนและฝึกงานคณาการนิเทศการฝึกสอนนั้น / ผู้วิจัยได้พบปัญหาการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ไทยอยู่หลายประการ ซึ่งเป็นปัญหาทั้งสองฝ่ายคือ ทั้งครูผู้สอนและนักเรียน อาทิเช่น ปัญหาของครูเกี่ยวกับวิธีการสอนว่าจะสอนอย่างไรนักเรียนจึงจะสนใจและไม่เบื่อหน่าย ปัญหาเรื่องอุปกรณ์การสอน ปัญหาเรื่องการจัดกิจกรรมประกอบบทเรียน ตลอดจนปัญหาเรื่องการวัดผล สำหรับในคณาผู้เรียนนั้น แม้ว่าจะมีความสนใจและตั้งใจเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทยก็ตาม แต่มักจะพบอุปสรรคหลายประการ เป็นต้นว่าปัญหาเรื่องวิธีเรียน ปัญหาอุปกรณ์การเรียน เช่น หนังสืออ่านประกอบ ตลอดจนปัญหาเรื่องการเข้าร่วมกิจกรรม ปัญหาเหล่านี้ทั้งของครูผู้สอนและนักเรียนจึงเป็นสาเหตุที่ชักจูงให้ผู้วิจัยทำการวิจัยเรื่อง "ปัญหาการสอนวิชาประวัติศาสตร์ไทยในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร"

¹⁰ซีริน ปาทอเรีย, "การใช้อุปกรณ์ในการสอนประวัติศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1" (วิทยานิพนธ์ปริญญาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2504) (อัครสำเนา), หน้า 47.

3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคในการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทย และความคิดเห็นเกี่ยวกับบรรยากาศสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อการเรียนของนักเรียน
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการสอนวิชาประวัติศาสตร์ไทยในเรื่องที่เกี่ยวกับการตั้งวัตถุประสงค์ วิธีสอน การใช้อุปกรณ์ การจัดกิจกรรมและการวัดผลของครูผู้สอน
3. เพื่อศึกษาถึงข้อดีและข้อบกพร่องของหลักสูตรวิชาประวัติศาสตร์ไทยในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
4. เพื่อศึกษาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของครูและนักเรียนเกี่ยวกับการปรับปรุงหลักสูตร หนังสือแบบเรียน วิธีการสอน อุปกรณ์การสอน การจัดกิจกรรม และการวัดผลในวิชาประวัติศาสตร์ไทย

วิธีดำเนินงาน

5 ในการดำเนินงานเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงในการวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดกระบวนการไว้เป็นลำดับขั้นดังนี้

1. ศึกษาหลักสูตรและประมวลการสอนวิชาประวัติศาสตร์ไทยในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น หนังสือ เอกสาร วิทยานิพนธ์และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยครั้งนี้
2. การเลือกตัวอย่างประชากร โดยกำหนดดังนี้
 - 2.1 โรงเรียนรัฐบาลในกรุงเทพมหานคร 10 โรงเรียน ในจำนวนนี้เป็นโรงเรียนชาย 4 โรงเรียน โรงเรียนหญิง 4 โรงเรียน และโรงเรียนสหศึกษา 2 โรงเรียน
 - 2.2 ครูผู้สอนสังคมศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนที่กำหนดไว้ทุกคน
 - 2.3 นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนที่กำหนดไว้ นั้นประมาณร้อยละ 5 ของนักเรียนในโรงเรียนแต่ละแห่ง
3. การจัดสร้างแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามจากหนังสือวารสาร และวิทยานิพนธ์ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามครั้งนี้ แล้วนำแบบสอบถามนี้ไปทดลอง (Pre-test) กับครูสังคมศึกษา จำนวน 15 คน และนักเรียนจำนวน 60 คน

แล้วนำผลสรุปที่ได้จากการทบทวนแบบสอบถามทั้งของครูและของนักเรียนมาแก้ไขปรับปรุงแบบสอบถามที่จัดทำขึ้นให้รัดกุมและมีความเหมาะสมยิ่งขึ้น จากนั้นผู้วิจัยได้จัดส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนทั้ง 10 แห่ง ที่โคสุ่มตัวอย่างไว้

4. การวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล หลังจากเก็บรวบรวมแบบสอบถามทั้งหมดแล้ว ผู้วิจัยจะนำแบบสอบถามทั้งหมดมาสรุปผล โดยวิธีการดังนี้

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลโดยคิกค่าตอบ เป็นร้อยละ

4.2 หาค่าเฉลี่ยของค่าตอบจากข้อมูลที่เปลี่ยนเป็นตัวเลขด้วยวิธีประเมินค่า (Rating Scale) และหาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.3 เสนอผลการวิจัยในรูปตารางและอธิบายประกอบ

คุณค่าของการวิจัย

1. เพื่อนำข้อเท็จจริงที่ได้รับจากการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขวิธีการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
2. เพื่อนำผลของการวิจัยนี้ไปใช้เป็นประโยชน์ในการประกอบการพิจารณาหลักสูตรและแบบเรียนในวิชาประวัติศาสตร์ไทยในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
3. เพื่อให้ครูและนักเรียนเห็นความสำคัญของการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ไทยและพยายามปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
4. เพื่อเป็นแนวทางแก่นักศึกษา ครู และผู้สนใจที่จะทำการค้นคว้าและวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้อันจะเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมต่อไป

7 ความจำกัดของการวิจัย

1. การวิจัยนี้มีโคกระทำทุกโรงเรียน เลือกวิจัยเฉพาะบางโรงเรียนเท่านั้น ดังนั้นตัวอย่างประชากรอาจมีน้อยเกินไป
2. ผู้ตอบแบบสอบถามคือ ครูและนักเรียน อาจไม่ตอบตรงกับความเป็นจริง
3. เป็นการรวบรวมข้อเท็จจริงจากความคิดเห็นส่วนตัวของตัวอย่างประชากร ซึ่งอาจไม่ใช่ตัวแทนของครูและนักเรียนในกรุงเทพมหานคร

๙ คำจำกัดความในการวิจัย

วิชาประวัติศาสตร์ไทย หมายถึง วิชาหนึ่งในหมวดวิชาสังคมศึกษา ซึ่งหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการปี พ.ศ. 2503 กำหนดให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1, 2 และ 3 เรียน

มัธยมศึกษาตอนต้น หมายถึง การศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ซึ่งเป็นการศึกษาในระดับกลางต่อเนื่องระหว่างการศึกษาในระดับประถมศึกษาตอนปลายและเชื่อมโยงกับการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ตามหลักสูตรที่กระทรวงศึกษาธิการได้วางไว้ในแผนการศึกษาชาติ ปี พ.ศ. 2503

โรงเรียนรัฐบาล หมายถึง โรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย